

СЕКЦІЯ 1 ДОКУМЕНТ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ ХХІ СТ.

Скопецька Лілія Ігорівна

*(наук. керівник – д-р філол. наук, професор Шкіцька І. Ю.)
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль*

ДОКУМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Поліція здійснює функції нормативно-правового регулювання і забезпечує виконання основних завдань із різних напрямків діяльності органів внутрішніх справ, визначених державною структурою і необхідних для реалізації державного управління. Процес управління передбачає отримання, зберігання й опрацювання різноманітної інформації, що здебільшого фіксується у вигляді службових документів. З огляду на це значущим складником в апараті управління є діловодство – практична діяльність із документування й організації робіт із документами.

Внутрішньоєкономічна ситуація в країні, недоліки в роботі органів державної влади та системи організації громадянського суспільства, поляризація суспільства, криміналізація соціальних відносин, підвищення випадків злочинності, збільшення масштабів тероризму, загострення міжнаціональних конфліктів, ускладнення міжнародних відносин тощо. Спричинюють численні внутрішні та зовнішні загрози для безпеки країни – стану захищеності інтересів особистості, суспільства і держави.

Одним з органів гарантування безпеки України є органи поліції, що відповідно до чинного законодавства країни використовують у своїй діяльності спеціальні ресурси, засоби та методи як частину своєї компетенції. Поліція України є власником створюваних, придбаних та інформаційних ресурсів, частина яких має конфіденційний характер. Витік такої інформації може завдати шкоди безпеці країни та її громадян. З метою попередження таких фактів в органах поліції створена і функціонує відповідна система захисту.

Унаслідок значного збільшення обсягів інформаційних потоків, що формуються в діяльності органів внутрішніх справ, сьогодні питання складання, оформлення і руху службових документів мають велике значення. Відзначимо, що проблема оптимізації роботи з документами недостатньо вирішена в державних органах, отже, знижується ефективність і продуктивність праці керівників та їхніх підлеглих на різних рівнях.

Термін «документальне забезпечення управління» часто вживають поряд із синонімічними термінами «документообіг» та «діловодство», що не завжди є коректним. Поняття «документальне забезпечення управління» охоплює не тільки документацію, але й достатню кількість персоналу, матеріально-технічне забезпечення, грошові ресурси тощо. Це невід’ємний складник будь-якої установи, незалежно від форми власності, підпорядкування, характеру та стилю діяльності [2, с. 76].

Документальне забезпечення передбачає комплекс робіт зі службовими документами: складання, приймання, попередній розгляд, реєстрування документів, організація та контроль за їх виконанням, формування у справи, використання у довідково-інформаційній роботі, визначення термінів зберігання, передавання в архів, подальше використання або їх знищення [6, с. 47].

Правила здійснення документообігу в органах поліції відображені в законодавстві України. Правовою основою документального забезпечення роботи органів Національної поліції є такі нормативно-правові документи: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг»; Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 «Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади»; Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 «Деякі питання документування управлінської діяльності», якою затверджена Типова інструкція з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади; наказ Міністерства юстиції від 18.06.2015 № 1000/5 «Про затвердження Правил

організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях»; наказ Державного агентства електронного урядування від 07.09.2018 № 60 «Про затвердження Вимог до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади»; наказ Національної поліції України від 20.05.2016 № 414 «Про затвердження Інструкції з діловодства в системі Національної поліції» [4, с. 43].

Окрім цих нормативно-правових актів, слід згадати Національний стандарт України «Діловодство й архівна справа» (ДСТУ 2732:2004); Національний стандарт України. «Інформація та документація. Керування документаційними процесами» (ДСТУ 4423-1:2005); Національний стандарт України «Державна уніфікована система документації» (ДСТУ 4163-2003); Державний класифікатор управлінської документації (ДК 010-98). Також сюди відносимо Типову інструкцію з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади. Будучи затвердженою у січні 2018 року, вона не спричинила істотних змін у роботі поліції та не вплинула на прийняття нових наказів Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції з питань діловодства, що негативно впливає на стан нормативного регулювання діяльності з документального забезпечення в органах Національної поліції, а також впровадження в систему публічного адміністрування повноцінного електронного документообігу [8, с. 98].

Продуктивність роботи будь-якої структури управління визначається якістю його інформаційно-документального забезпечення. Недоліки в роботі з документами та сповільнення процедури прийняття рішень у силових структурах не сприятимуть підвищенню ефективності діяльності в них. Отже, здійснення ретельного аналізу засад і принципів діловодства в системі органів внутрішніх справ має як теоретичне, так і практичне значення, адже документація не тільки фіксує діяльність правоохоронної структури, але й впливає на результат її роботи [3, с. 87].

Керівництво органів поліції має постійно працювати над вдосконаленням організаційної, нормативно-методичної та технічної бази силових структур з урахування реалій сучасності, цифровізації та глобалізації [5]. Необхідність покращення системи управління в поліції та документального забезпечення зумовлена поетапним переходом України до інформативного суспільства, в якому інформаційні потоки постійно зростають, інформація швидко поширюється різними каналами, що утруднює контроль за її змістом, формою, достовірністю, а також загострює питання захисту.

У сьогочасній організації документування МВС, що характеризується значним вибором обладнання і технологій опрацювання інформації, є потреба в інформаційному супроводі усього процесу правоохоронної діяльності. Ця тема є особливо актуальною у час, коли наша країна має потреби в реформуванні правоохоронної системи і діяльності органів внутрішніх справ. Специфіка проблеми полягає в тому, що результативність правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ є відображенням реформ і пошуків оптимальних шляхів розвитку нашої держави [1, с. 48]. Зокрема, зміни у функціях та організаційній структурі викликають зміни в документальному забезпеченні, внаслідок чого маємо справу з новим штатним складом і переліком документованих матеріалів, а також із безперервним зростанням кількості видів документів та їх реквізитів [5].

Процес документування є однією з основних складових частин професійної діяльності працівника органів внутрішніх справ. Правильне ведення документації, зокрема, оформлення таких документів, як заява про прийняття на роботу, наказ, особова картка працівника, контракт, відіграють важливу роль у роботі працівників Національної поліції. Припущення помилок у документах силових структур може загрожувати правопорушенням, накладанням штрафів, а іноді й адміністративною відповідальністю.

У наш час для працівників Національної поліції створено належні умови для ефективної роботи. Майже в кожному кабінеті є сучасна техніка, що дає змогу не тільки покращити правоохоронну роботу силових структур, але й оптимізувати діловодні процеси. З метою підвищення оперативності реагування поліції на заяви і повідомлення громадян про вчинення кримінальних, адміністративних правопорушень та інших подій створено офіційний сайт Національної поліції для електронних звернень від громадян.

Отже, документування діяльності органів поліції є важливою складовою в роботі правоохоронних органів. Діловодні процеси повинні удосконалюватися, що передбачає не тільки їх цифровізацію й автоматизацію, але й зменшення кількості видів однотипних документів, їх копій, створення уніфікованих форм документів, шаблонів для підготовки документів певного жанру, спрощення процедур узгодження / погодження проєктів тощо.

Список використаних джерел

1. Венедіктов В. С., Зозуля І. В. Проблеми реформування системи МВС України: монографія. Ужгород: Патент, 2005. 215 с.
2. Гаращенко Л. П. Особливості трудового договору з окремими категоріями працівників. *Юридичний вісник*. 2012. № 3(24). С. 76–98.
3. Дунда С. П., Побережна М. П. Адміністративний менеджмент: конспект лекцій для студ. напр. 6.030601 «Менеджмент» денної та заочн. форм навч. Київ: НУХТ, 2013. 122 с.
4. Кравченко І. С. Основи управління в Національній поліції: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. С. 43–44. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/> (дата звернення: 12. 04. 2022).
5. Негодченко В. О. Організація документального забезпечення органів внутрішніх справ. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/37568/%CD>. (дата звернення: 12.04.2022).
6. Офіційний Інтернетсайт Міністерства внутрішніх справ України. Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/>
7. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2010. 360 с. URL: [http:// bit.ly/2UeCjUS](http://bit.ly/2UeCjUS) (дата звернення: 10.04.2022).
8. Шведа Н. М. Документаційне забезпечення управління: навчальний посібник з курсу для студентів спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування» та 281 «Публічне управління та адміністрування». Тернопіль, 2018. 98 с.

Поспехова Оксана Андріївна

(наук. керівник – д-р філол. наук, професор Лукаш Г. П.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

РОЗВИТОК КАРТОГРАФІЧНОГО ДОКУМЕНТА В УКРАЇНІ

Старовинні географічні карти відображають особливості розвитку держави, своєрідність світосприймання та самобутність народів на різних етапах їхньої історії. Карти на території сучасної України, що були створені у давнину, залишили відбиток на багатьох інших сторонах людської історії. Однак картографічні твори того часу майже не збереглися. Опис і графічне зображення різних місцевостей знаходили в численних стародавніх пам'ятках культури. Стародавні карти були рукописними. Однією з перших друкованих карт була карта споруд ближніх печер Києво-Печерської лаври (1661 р.) із зображенням Ближніх (Антонієвих) та Дальніх (Феодосієвих) печер Києво-Печерської Лаври, яка була створені в 1638 р. як додаток до релігійного твору Афанасія Кальнофойського «Тератургіма» (рис. 1), згодом неодноразово перегравійюувалася і видавалася у вигляді народного лубкового малюнка з яскравим розфарбуванням, перетворившись, таким чином, на своєрідну доступну і зрозумілу простим прочанам туристичну путівник-картосхему найбільшого в нашій країні сакрального архітектурно-меморіального комплексу [1, с. 9].

Українські землі відображалися на дрібномасштабних давньогрецьких і давньоримських картах, у творах християнської та ісламської картографії, картах-портоланах (компасних картах).